

Healthy Ageing zet de transitie in!

Onze samenleving is fundamenteel aan het veranderen. Nederland kantelt van een verticaal geordende en centraal aangestuurde samenleving naar een samenleving van horizontale verhoudingen, waar vernieuwing en ontwikkeling van onderop plaatsvindt. In dit artikel nemen we jullie mee naar de veranderingen in de bewegings- en houdingscultuur.

TEKST PAUL BEENEN, FLOOR BOSCH EN HAROLD HOFENK

Een typisch voorbeeld van een fundamentele verandering in de maatschappij is onze bewegings- en houdingscultuur die sterk beïnvloed wordt door een veranderende leefstijl die zich kenmerkt door onder meer inactiviteit. Hierop anticiperen door alleen te focussen op de gymnastieklessen is onvoldoende. Er is een maatschappelijke transitie nodig waarin houding en beweging in deze veranderende wereld totaal anders wordt geïmplementeerd. Wij zien dit als een belangrijk onderdeel van Healthy Ageing. Dit artikel begint met het beschrijven van deze Healthy Ageing beweging. Beschrijft wat nodig is volgens de master Healthy Ageing en geeft vervolgens een casus waarin de transitie lokaal wordt ingezet.

Healthy Ageing; een transitie naar een gezonde maatschappij!

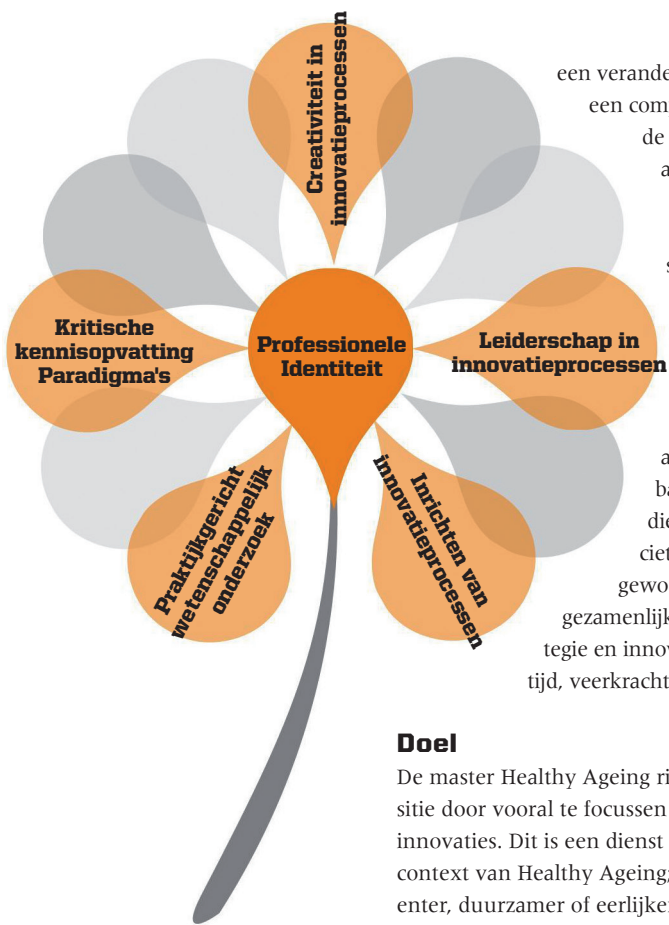
Healthy Ageing wordt binnen de master Healthy Ageing professional van de Hanze hogeschool opgevat als een transitie waarbij de zorg voor gezondheid anders wordt geladen en meer geïmplementeerd wordt bij waar mensen dagelijks leven, recreëren en werken. Gezondheid wordt meer geladen vanuit de capaciteit van mens en maatschappij om gezond te leven en hier positieve waarde uit te halen; voor zichzelf en voor zijn of haar sociale en fysieke omgeving. Dit in tegenstelling tot mainstream zorgsystemen, die met name gericht zijn op reageren als zich een gezondheidsprobleem voor doet (cure en care). Healthy Ageing richt zich veel proactiever

op preventie (het voorkomen van) en vooral amplitie (het versterken van). Amplitie is voor velen een nieuw begrip dat verwijst naar het Engelse begrip 'to amplify' oftewel het vergroten van de aanwezige capaciteiten.

Deze transitie richt zich op het faciliteren van burgers om zelf de regie te nemen over hun gezondheid en participatie. De vraag van deze eindgebruiker komt dan centraal te staan in hun behoefte naar professionele ondersteuning. Dit vraagt om een grensverkenning en gezamenlijke integratie van sterk verkokerde professies en sectoren. Healthy Ageing is een beweging waarin verschillende sectoren en disciplines samen met de eindgebruiker werken aan het complexe vraagstuk van herwaardering en herpositionering van gezondheid. Een belangrijke veranderingsleutel binnen Healthy Ageing is dan het vormgeven en empoweren van (innovatie)ecosystemen op basis van een multi-actor benadering waarin de markt, de overheid, de lokale community en een derde sector zoals non-profit organisaties zoals verenigingen en NGO's in thuis horen (Avelino & Wittmayer 2015). De Healthy Ageing transitie past in een Nederland dat kantelt van een verticaal geordende en centraal aangestuurde samenleving naar een samenleving van horizontale verhoudingen, waar vernieuwing en ontwikkeling van onderop plaatsvindt. Vandaaruit ontstaat door nieuwe waarden een ander soort samenleving. Hierdoor verschuift, in termen van de transitiekunde de focus van bezit naar gebruik, van waarde ontlener naar waarde creëer en van lineair naar circulair. Deze verschuivingen zijn, naast Healthy Ageing, zichtbaar in actuele vraagstukken rondom bijvoorbeeld duurzame energie, circulaire economie en new business (Loorbach, Frantzeskaki, & Avelino, 2017). Professionals die vanuit hun eigen professionele context een bijdrage willen leveren aan deze transitie hebben een set van competenties nodig die ze tot een 'change agent' maakt. Dit zijn complexe of 'wicked' competenties omdat deze change agent

Figuur 1 - Copyright Paul Beenen

een veranderproces begeleidt in een complexe context waarbij de richting van de verandering weliswaar ongeveer duidelijk is, maar hoe daar specifiek te komen en wat het eindresultaat gaat worden niet duidelijk is. Het betrekken van de verschillende actoren, het bespreekbaar maken van vaak diepgewortelde impliciete waarden, ideeën en gewoonten en vandaaruit gezamenlijk tot een veranderstrategie en innovatie te komen vergt tijd, veerkracht en ambitie.

Doel

De master Healthy Ageing richt zich op de transitie door vooral te focussen op sociale service innovaties. Dit is een dienst of product dat, in de context van Healthy Ageing: effectiever, efficiënter, duurzamer of eerlijker is dan bestaande oplossingen. De innovation is een co-creatie van waarden door de combinatie van capaciteiten, bronnen en actoren in het ontwikkelde ecosysteem. De gecreëerde waarde (dienst of product) beïnvloedt direct onderliggende systemen en organisaties (.).

Praktisch betekent dit dat de student lokaal tot waardevolle innovatie in de zorg voor gezondheid en welzijn komt met de inrichtingsvraag richting de transitie in het vizier. De producten, waaronder individuele en collectieve kennisontwikkeling, worden vervolgens ingezet om in een bredere of andere context soortgelijke veranderingen door te kunnen voeren.

Hiervoor is een professioneel frame van de change agent ontwikkeld:

- 1 Professionele identiteit
- 2 Kritische kennisopvatting en paradigma's
- 3 Creativiteit in ontwerpen
- 4 Leiderschap in innovatieprocessen
- 5 Inrichten van innovatieprojecten
- 6 Praktijkgericht onderzoek

Eén competentie toegelicht

De competentie Professionele identiteit vormt de basis voor de overige competenties. De lading van deze competentie is voor iedere professional verschillende waarbij persoonlijke identiteit, de bestaande professionele identiteit wordt geïntegreerd in die van change agent gericht op de Healthy Ageing transitie. Alle competenties in samenhang maken dat de professional zijn rol als change agent kan vervullen.

Professionele identiteit

De HA-professional reflecteert kritisch op de individuele beroepsidentiteit en positioneert deze in het licht van ontwikkelingen in het veld. De professional ontwikkelt zijn beroepsidentiteit actief, hij stelt zich daarmee ten dienst aan het hoger belang van Healthy Ageing in de maatschappij.

Leeruitkomsten

- 1 Reflecteert kritisch op de eigen professionele identiteit en onderliggende waarden.
- 2 Neemt een expliciete, normatieve, professionele houding aan gericht op Healthy Ageing.
- 3 Herkent en doorbreekt grenzen tussen verschillende professies, organisaties en culturen gericht op Healthy Ageing.
- 4 Toont sensitiviteit voor maatschappelijke ontwikkelingen/trends en innovaties in Healthy Ageing en weet deze te vertalen naar de eigen praktijk.
- 5 Vertaalt nieuwe praktijken en 'rich practices' van Healthy Ageing naar andere contexten.
- 6 Verbindt en communiceert vanuit een empathische, waarderende houding met mensen met verschillende achtergronden, rollen en expertises.

De praktische sociale service innovatie van de student staat centraal in de MHAP (Kimball, 2014). Dit innovatieproces wordt ondersteund door de community van de master dat zich kenmerkt door intersectorale en interdisciplinaire kennis en kunde. Het innovatieproces wordt ondersteund door praktijkgericht onderzoek waarin de focus ligt op directe impact van de onderzoeksresultaten op het innovatieproces in de lokale context.

Kortom:

Vanuit een kritische houding binnen de eigen beroepsidentiteit beïnvloedt de HA-professional zijn professie, verkent de grenzen van het beroep en de organisatie waar hij werkt en is in staat deze grenzen te slechten. Hierdoor creëert hij kansen waarin samen met professionals uit andere sectoren, out of the box, slimme en creatieve producten en diensten ontwikkeld worden. Dit proces wordt ondersteund door het uitvoeren van praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek. Dit is precies wat wij nodig achten in het vraagstuk rond een verschrallende houdings- en bewegingcultuur met alle gevolgen van dien voor een Healthy Ageing. De huidige activiteiten voldoen daarbij bij lange na niet. Hierdoor ontstaat de eis om op zoek te gaan naar nieuwe vormen van organisaties en ondernemerschap waarin, connectiviteit, 'agile werken' en het benutten van technologische mogelijkheden kernbegrippen zijn. Deze veerkracht en ondernemingskrachtige innovatie zijn essentieel om tot echt fundamentele verandering in de positie en inhoud van het vak lichamelijke opvoeding te komen zodat geanticipeerd kan worden op alle uitdagingen. Een voorbeeld hiervan beschrijven wij in een casus (van Floor Bosch) die te lezen is op de website kvlomagazine.nl

De uitgebreide versie van dit artikel is te vinden op kvlomagazine.nl

Contact

h.g.hofenk@pl.hanze.nl
p.c.beenen@pl.hanze.nl
f.e.l.bosch@st.hanze.nl

Kernwoorden

veranderingsprocessen, professionalisering, competentie, master